

УДК: 378.046.4:159.923.2

DOI: 10.26697/ijes.2019.4.13

Смисложиттєві орієнтації психологів, які здобувають другу вищу освітуАспірант **Митрофанова С. С.**¹¹ *Університет сучасних знань, Україна***Резюме****Вступ:**

Правильне виявлення особистісних та професійних сенсів є важливим прогностичним фактором задоволеності професією в майбутньому, тому особливий інтерес для психологічної теорії та практики являє собою вивчення мотивів обрання напрямку другої вищої освіти у зв'язку з особливостями смисложиттєвих орієнтацій особистості. Розгорнута перспектива майбутнього, орієнтація на далекі цілі, узгодженість ближчих і віддалених життєвих цілей зумовлюють формування внутрішньої мотивації зміни професії та вибору психологічного напрямку другої вищої освіти, а під час навчання сприяє більш глибокому засвоєнню дисциплін.

Для суб'єкта, який здобуває другу вищу освіту, виникає потреба інтегрувати свої можливості і здібності, максимально мобілізувати їх у відповідності до усвідомлених цілей майбутнього професійного життя і набутих смислів у певній діяльності.

Мета дослідження – порівняльний аналіз за Т-критерієм Стьюдента показників шкали “Загальний показник усвідомлюваності життя”, отриманих при тестуванні студентів, що здобувають вищу психологічну освіту на базі психологічних спеціальностей (ПБО) та студентів, які здобувають вищу психологічну освіту на базі неспсихологічних спеціальностей (НБО).

Методи:

“Тест смисложиттєвих орієнтацій” в адаптації Д. О. Леонтьєва – методика, що дозволяє оцінити так зване джерело сенсу життя, яке може бути знайдене людиною або в майбутньому (мета), або в сьогоденні (процес) або в минулому (результат), або в усіх трьох складових життя.

Половину досліджуваної групи склали студенти, які здобувають першу вищу освіту без зміни фаху, тобто мають психологічну базову освіту (далі – ПБО). Другу половину вибірки склали студенти, які здобувають другу вищу освіту психолога на базі інших спеціальностей, тобто мають неспсихологічну базову освіту (далі – НБО).

Результати:

Порівняльний аналіз за Т-критерієм Стьюдента за шкалою “Загальний показник усвідомлюваності життя” показав, що значущих розбіжностей не виявлено $t=0.000$ ($p>0.05$). За шкалами “цілі” $t=0.106$ ($p>0.05$), “процес життя” $t=-0.429$ ($p>0.05$), “результативність життя” $t=0.047$ ($p>0.05$) “локус контролю – Я” $t=0.166$ ($p>0.05$) значущих

розбіжностей також виявлено не було. У смисложиттєвих орієнтаціях студентів, які отримують профільну на непрофільну другу вищу освіту, було виявлено статистично значущі відмінності за шкалою “локус контролю – життя” $t=-2.427$ ($p<0.05$).

В цілому можна констатувати те, що студенти обох груп переживають етап активного розвитку самосвідомості, пошук адекватних цілей саморозвитку та самореалізації, що додає їх життю спрямованості та перспективу та осмисленості. Студенти сприймають своє життя як насичене цілями та планами на майбутнє, а самий процес життя як цікавий, емоційно насичений та наповнений змістом. Середні бали за шкалою усвідомлюваності життя свідчать про наявність значущих життєвих цілей у майбутньому; позитивне сприйняття власного життя та оцінка його як цікавого, емоційно насиченого, наповненого змістом. Наявна впевненість у власній спроможності будувати життя у відповідності зі своїми цілями та уявленнями, а також свідомого контролю. Середні бали “локусу контролю – Я” відповідають уявленню про себе як про особистість, яка має достатню свободу вибору, щоб будувати своє життя у відповідності зі своїми цілями, планами, завданнями і уявленнями про його сенс.

Висновки:

Отримані дані характеризують переконаність більшості студентів у тому, що їм дано контролювати своє життя, приймати рішення і втілювати їх у життєвих практиках. Статистично значущі відмінності за шкалою “локус контролю – життя” свідчать про порівняно більшу переконаність студентів, які отримують профільну психологічну освіту, в тому, що людині дано контролювати своє життя. Студенти, які здобувають другу вищу освіту при зміні фаху базової освіти, демонструють порівняно меншу здатність до вільного прийняття рішень та втілення їх у життя, вони відчують меншу свободу та впевненість у собі.

Інформація про автора:

Митрофанова Світлана Сергіївна – аспірант кафедри психології та педагогіки, Університет сучасних знань, Київ, Україна.

Наукові інтереси: педагогічна та вікова психологія, професійна свідомість; <http://orcid.org/0000-0001-6514-9218>.

Автор-Кореспондент:

Митрофанова Світлана Сергіївна

Email Автора-Кореспондента:

mitrofanova_s@ukr.net